

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

AKCEPTUJE

.....
data, oznaczenie oraz podpis osoby
zatwierdzającej program polityki zdrowotnej
do realizacji oraz wskazanie podstawy akceptacji, jeżeli dotyczy

Podmiot opracowujący program polityki zdrowotnej:

GMINA ŁĘKNICA
ul. Żurawska 1 68-208 Łęknica

**PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA**

okres realizacji: 2018-2022

Opracowany na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2017r. z późn. zm.)

Łęknica, 2018r.

I. Opis problemu zdrowotnego i uzasadnienie wprowadzenia programu polityki zdrowotnej

I.1. Opis problemu zdrowotnego

Grypa jest chorobą wirusową układu oddechowego, wywołaną przez wirusy z rodziny Orthomyxoviridae. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową, pojawia się nagle, towarzyszy jej szereg objawów od gorączki po nudności i wymioty. Wirus atakuje bez względu na wiek czy płeć.

W klasyfikacji wirusa grypy wyróżnia się jego 3 główne typy: typ A, B oraz C. W grupie wirusów typu A występuje kilka podtypów, które klasyfikowane są w zależności od budowy antygenów powierzchniowych. Wirus zakaża komórki nabłonka wyściełającego górne drogi oddechowe: nos, krtań, tchawicę i oskrzela, przez co powoduje uszkodzenie nabłonka układu oddechowego¹. W nabłonku dochodzi do replikacji wirusa, która trwa w czasie jednego 6-12 godzinowego cyklu. W tym czasie dochodzi do powstania ok. 1000 wirionów potomnych w jednej komórce².

Wirus grypy typu A - charakteryzuje się częstymi mutacjami. Z epidemiologicznego punktu widzenia jest więc najgroźniejszy. Atakuje ludzi i zwierzęta, może wywoływać epidemie i pandemie. Wirusem typu A jest niebezpieczny wirus grypy H1N1 (tzw. świńska grypa) oraz kilka innych podtypów, które są rozróżniane w zależności od budowy antygenów powierzchniowych (np. H5N1 – tzw. ptasia grypa). Prowadzi on do infekcji, zakażając i uszkodzając komórki nabłonka górnych dróg oddechowych – nosa, krtani, tchawicy i oskrzeli.³

Wirus grypy typu B - jest rzadziej spotykany niż typ A. Jest również mniej groźny, ponieważ nie odznacza się tak częstymi mutacjami, ale również nie może być bagatelizowany. Do zróżnicowania materiału genetycznego zachodzi kilkakrotnie rzadziej niż w przypadku typu A. Atakuje górne i dolne drogi oddechowe, a objawy zakażenia obejmują ogólne osłabienie, nudności, wymioty, bóle brzucha, a także zawroty głowy. Cechuje go wysoka zaraźliwość, ale choroba najczęściej nie trwa dłużej niż dwa tygodnie. Typ B wirusa grypy nie jest sezonowy, występuje niezależnie od pory roku. Wirus grypy typu C - jest przyczyną zachorowań głównie wśród dzieci. Zachorowania wywołane tym typem wirusa zdarzają się dosyć często, zwykle przebiegają łagodnie lub przyjmują postać poronną⁴.

¹ Życińska K, Brydak LB, 2007. Grypa i jej profilaktyka- ciągle aktualny problem medyczny. POLSKIE ARCHIWUM MEDYCYNY WEWNĘTRZNEJ 2007; 117

² Michała MK, Brydak LB, 2006. Grypa w różnych aspektach. Część I- Budowa, replikacja i zmienność wirusów grypy oraz przebieg kliniczny choroby, odpowiedź immunologiczna i diagnostyka laboratoryjna. Pol. Merk. Lek., 2006, XXI, 123, 270.

³ <https://zdrowie.tvn.pl/a/wirus-grypy-typu-a-i-b-jak-mutuje-jakie-sa-objawy-choroby-i-leczenie>

⁴ Profilaktyka i leczenie grypy. Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce 2016r. Wytyczne zalecane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

Cechą charakterystyczną grypy jest zmienność antygenowa wirusa przebiegająca na dwa sposoby:

- 1) przesunięcie antygenowe powodujące sezonowe epidemie grypy;
- 2) skok antygenowy powodujący pandemię.

Zakażenie grypy szerzy się:

- a) drogą kropelkową - poprzez wdychanie wydzieliny dróg oddechowych osób zakażonych, wydalających ją podczas kaszlu lub kichania,
- b) poprzez kontakt z przedmiotami (klamki, poręcze, uchwyty w miejscach publicznych) zanieczyszczonymi skażoną wydzieliną z dróg oddechowych⁵.

Powikłania grypy przedstawia poniższa tabela:

Powikłania	Możliwe konsekwencje zdrowotne
Zapalenia płuc: - pierwotne - wywołane wirusem grypy, często o ciężkim przebiegu - wtórne, bakteryjne - wywołane przez <i>streptococcus, pneumoniae, Haemophilus influenzae</i>	- wysięk w jamie opłucnej, zespół ostrej niewydolności oddechowej
Zapalenie górnych dróg oddechowych: - zapalenie gardła u dzieci do 3 r.ż. - ostre zapalenie ucha środkowego u dzieci do 5 r.ż. - ostre zapalenie krtani i tchawicy - podgłośniowe zapalenie krtani - ostre zapalenie nagłośni - ostre zapalenie oskrzeli	- wtórne, bakteryjne zapalenie gardła - perforacja błony bębenkowej, wewnątrzskroniowe zapalenie wyrostka sutkowatego, zapalenie błędnika, ryzyko trwałego lub przejściowego ubytku słuchu - objawy niedotlenienia, niewydolność oddechowo-krażeniowa - odoskrzelowe zapalenie płuc, obturacja dróg oddechowych
Zapalenie zatok Zapalenie mięśnia sercowego	- wtórne zakażenie bakteryjne - zaburzenia rytmu, niewydolność krążenia
Zapalenie mięśni	- niewydolność nerek, mioglobinuria
Powikłanie położnicze	- poronienia, porody przedwczesne, ryzyko wad cewy nerkowej
Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu	- zaburzenia świadomości, drgawki, obrzęk mózgu, porażenia nerwów czaszkowych, trwałe następstwa neurologiczne

⁵ Profilaktyka i leczenie grypy. Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce 2016r. Wytyczne zalecane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

Zapalenie nerwów obwodowych Zespół Guillaina i Barrego	- porażenia, niedowłady - zaostrzenie przebiegu przewlekłych chorób neurologicznych
Zapalenie nerek	- niewydolność nerek
Posocznica	- wstrząs septyczny, niewydolność wielonarządowa
Zaostrzenie przebiegu chorób przewlekłych: - przewlekła obturacyjna choroba płuc - choroba niedokrwienna serca - cukrzyca	- nasilenie objawów niewydolności oddechowej - zaburzenia rytmu, ostra niewydolność krążenia - objawy zaburzeń metabolicznych
Najcięższym możliwym powikłaniem jest zgon pacjenta spowodowany zarówno powikłaniami pogrypowymi, jak i zaostrzeniem chorób przewlekłych	

źródło: Profilaktyka i leczenie grypy. Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce 2016r. Wytyczne zalecane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych

Objawy grypy to kaszel, gorączka powyżej 38°C, nieżyt nosa, ból mięśni, dreszcze, brak apetytu, bóle głowy, suchy kaszel.

Przebieg choroby wywołanej wirusem grypy zależy od właściwości wirusa, wieku pacjenta, stanu immunologicznego oraz chorób współistniejących. W przypadku powikłań, może być przyczyną wielu schorzeń, które występują przede wszystkim u osób w wieku starszym, z osłabioną odpornością, z przewlekłymi chorobami dróg oddechowych, układu krążenia, cukrzycy.

Szczepienia to najbardziej skuteczny sposób zapobiegania infekcjom i powikłaniom spowodowanym przez wirusa grypy. Z badań statystycznych wynika, że prawie 90 % zgonów z powodu grypy i jej powikłań występuje u seniorów.

Wprowadzenie programu szczepień przeciw grypie zwiększy odporność społeczeństwa na grypę i pozwoli na ograniczenie najpoważniejszych konsekwencji. Przeprowadzenie bezpłatnej profilaktyki szczepień może skłonić osoby powyżej 65 roku życia do szczepień, które ze względu na swoje niskie dochody finansowe (emerytury, renty) mają tę możliwość ograniczoną. Osoby starsze zamieszkują często ze swoimi rodzinami, opiekują się wnukami. Wdrażając program szczepień profilaktycznych zapobiegamy zachorowaniom i chronimy przed ciężkimi powikłaniami zarówno osoby szczepione jak i całe rodziny, stanowi to korzyść dla mieszkańców gminy Łęknica: program pozwoli zmniejszyć rozprzestrzenianie się wirusa w populacji. Szczepienia uznawane są jako jedno z najbardziej skutecznych działań w zakresie zdrowia publicznego.

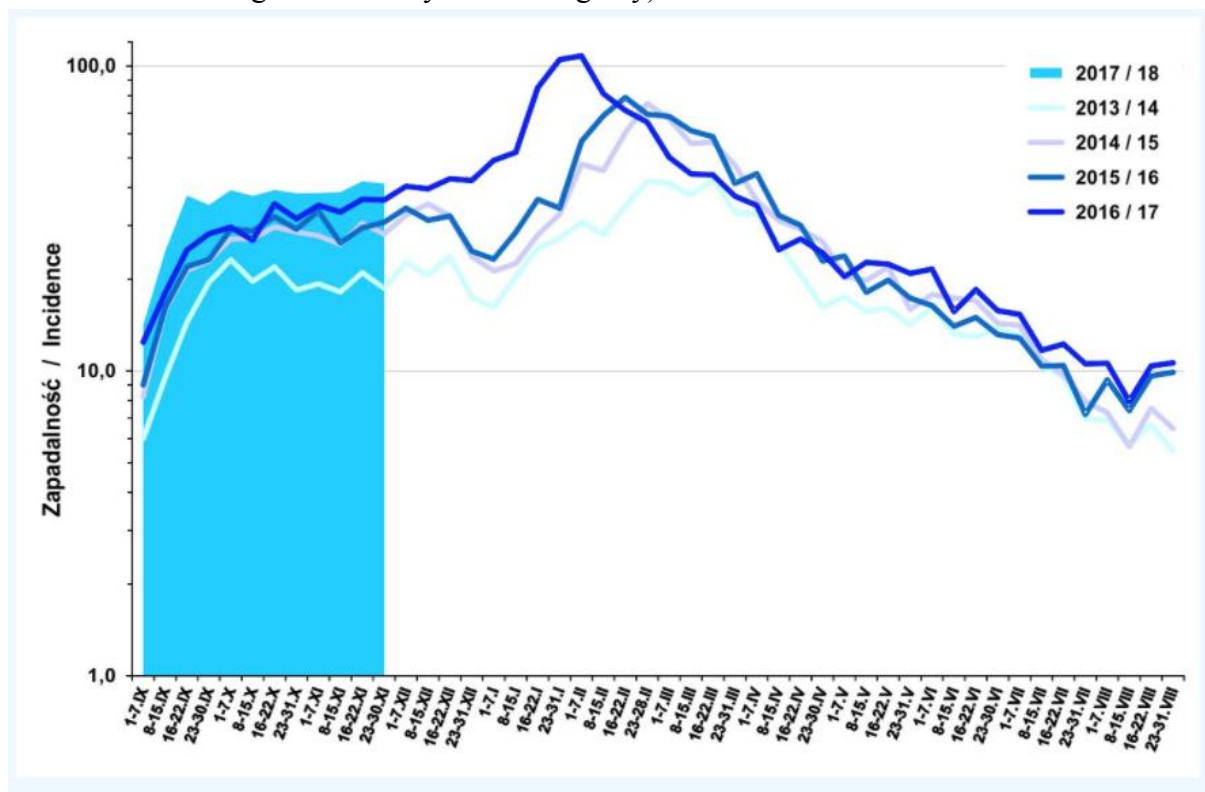
PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

I. 2. Dane epidemiologiczne

Szczyt zachorowań na gripę w Polsce przypada na pierwszy kwartał roku kalendarzowego, z najwyższą liczbą zachorowań rejestrowanych w miesiącu lutym i marcu. Dane za 2016r. wskazują na ponad 2 miliony zachorowań i podejrzeń zachorowań na gripę, w tym 931.105 u dzieci do lat 14⁶.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) szacuje, że co sezon na gripę choruje 5-10 % populacji osób dorosłych oraz 20-30 % populacji dzieci. Ciężkie zachorowania oraz zachorowania zakończone powikłaniami występują u 3-5 mln. osób. 250-500 tys. pacjentów umiera z powodu grypy i jej powikłań⁷.

Wskaźniki zachorowań na gripę w sezonie 2013/14 - 2017/18 (źródło Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny):

Zachorowania i podejrzania zachorowań na gripę. Średnia dzienna zapadalność (na 100 tys. ludności) wg tygodniowych meldunków w sezonie 2017/18 w porównaniu z sezonami 2013/14 - 2016/17

⁶ Profilaktyka i leczenie grypy. Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce 2016r. Wytyczne zalecane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych

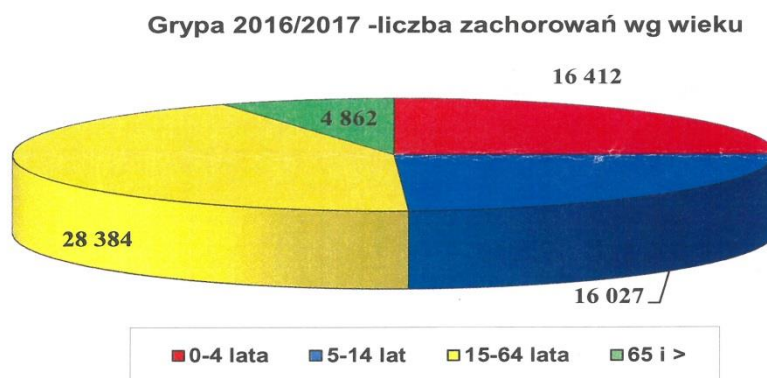
⁷ Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z d. 05.01.2017r. (mz)

**PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022**

Z informacji uzyskanej od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wielkopolskim wynika, że od początku sezonu epidemiologicznego 2016/2017 tj. od 1 września 2016r. do dnia 31 sierpnia 2017r. w województwie lubuskim zarejestrowano 65 685 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, w tym 32 439 dzieci do 14 roku życia. W okresie tym w województwie lubuskim nie rejestrowano zgonów osób zakażonych wirusem grypy.

źródło: Informacja Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp.
Poniższy wykres przedstawia zachorowania na grypę w woj. lubuskim wg wieku w sezonie 2016/2017:

źródło: Informacja Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp.

Liczba wykonanych szczepień w województwie lubuskim w 2016r. była wyższa o 1620 szczepień w porównaniu do poprzedniego roku. W dalszym ciągu odsetek szczepionych

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

przeciw grypie jest bardzo niski i wynosi w województwie lubuskim 2,2 %, co stanowi zaledwie 2,3 % wykonanych szczepień w kraju.

Rok	Liczba osób zaszczepionych w woj. lubuskim	Odsetek zaszczepionych w woj. lubuskim na 1000 mieszk.	Liczba osób zaszczepionych w Polsce	Odsetek zaszczepionych w Polsce na 1000 mieszk.
2015	21 172	21,9	824 480	22,9
2016	20 928	20,9	809 867	22,5

źródło: Informacja Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp.

Z danych wynikających z Meldunku Epidemiologicznego Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - PZH w okresie od 23-31 stycznia 2018r. w województwie lubuskim w grupie wiekowej 65 + zachorowało na grypę lub było podejrzenie zachorowania 371 osób na 4578 ogółem chorych⁸.

I. 3. Opis obecnego postępowania

Zgodnie z Komunikatem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 31 października 2017r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2018 szczepienia przeciwko grypie przedstawiane są jako zalecane, ale nie podlegają finansowaniu ze środków publicznych. Zgodnie z rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia ze względu na szerszy zakres ochrony przed wirusem grypy typu B, zaleca się zastępowanie szczepionek trójwalentnych przez szczepionki czterowalentne⁹.

Profilaktyka chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi to jeden z celów określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020, (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 Dz.U. z 2016r. poz. 1492).

W ramach Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy co roku 1 października obchodzony jest Ogólnopolski Dzień Profilaktyki Grypy, mający na celu popularyzację korzyści związanych ze szczepieniami ochronnymi przeciw grypie wśród dzieci, osób starszych oraz przewlekle chorych. Jak wskazują eksperci zapobieganie grypie chroni przed jej poważnymi powikłaniami. Polska w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej plasuje się na przedostatnim miejscu pod względem poziomu wyszczepialności. Data 1 października została wybrana nieprzypadkowo, tego dnia przypada również Dzień Seniora, a właśnie ta grupa osób znajduje się w jednej z grup ryzyka¹⁰.

⁸ <http://www.old.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/grypa/index.htm>

⁹ Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z 31.10.2017r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2018 Dz.Urz. Min. Zdrow. z dnia 31.10.2017r. poz. 108

¹⁰ <http://opzg.pl/dzialania/ogolnopolski-dzien-profilaktyki-grypy>

II. Cele programu polityki zdrowotnej i mierniki efektywności jego realizacji

II. 1. Cel główny

W okresie trwania programu tj. w latach 2018-2022 zmniejszenie liczby zachorowań na grypę oraz infekcje grypopodobne u osób w wieku 65+, mieszkańców gminy Łęknica biorących udział w programie, poprzez prowadzenie edukacji zdrowotnej oraz szczepień ochronnych przeciw grypie.

II. 2. Cele szczegółowe

- 1) zwiększenie liczby osób stosujących szczepienia przeciw grypie - dążenie do objęcia co najmniej 75 % populacji docelowej;
- 2) zmniejszenie liczby mieszkańców w wieku 65+ chorujących na grypę w okresie trwania programu.
- 3) zwiększenie poziomu wiedzy osób 65 +, mieszkańców gminy Łęknica na temat grypy i jej powikłaniach oraz korzyści wynikających z działań profilaktycznych.

II. 3. Mierniki efektywności realizacji programu profilaktyki zdrowotnej

- 1) liczba pacjentów włączonych do Programu w stosunku do pierwotnych założeń;
- 2) liczba osób z grupy docelowej zgłaszających się do lekarzy z powodu grypy lub chorób grypopodobnych w gminie Łęknica, określenie stanu przed realizacją programu i po realizacji każdego roku programu;
- 3) Ocena jakości udzielonych świadczeń poprzez weryfikację ankiet wypełnionych przez uczestników po realizacji każdego roku trwania programu.

III. Charakterystyka populacji docelowej oraz charakterystyka interwencji, jakie są planowane w ramach programu polityki zdrowotnej

III. 1. Populacja docelowa

Program szczepień ochronnych przeciw grypie skierowany jest do mieszkańców gminy Łęknica w grupie wiekowej powyżej 65 roku życia.

W Łęknicy na dzień 31.12.2017r. zamieszkiwało 2.556 osób z czego 316 osób w wieku powyżej 65 roku życia, zgodnie z danymi bazy Rejestru Mieszkańców gminy Łęknica.

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

Szacunkowa liczba osób w wieku 65 + w poszczególnych latach realizacji programu:

Poszczególne lata realizacji programu:	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób 65+ :	316 (urodzonych do 31.12.1952r.)	341 (urodzonych do 31.12.1953r.)	375 (urodzonych do 31.12.1954r.)	420 (urodzonych do 31.12.1955r.)	452 (urodzonych do 31.12.1956r.)

III.2. Kryteria kwalifikacji do udziału w programie polityki zdrowotnej oraz kryteria wyłączenia z programu polityki zdrowotnej

Program szczepień ochronnych przeciw grypie dla mieszkańców w wieku 65 + w gminie Łęknica ma charakter otwarty. Kwalifikacji do programu dokona lekarz podczas wstępnego badania. Szczepieniem będą objęci pacjenci po 65 roku życia, którzy zgłoszą swój udział do programu. Kryteria uprawniające do uczestnictwa w programie:

- 1) pisemne wyrażenie zgody na udział w programie;
- 2) wiek: powyżej 65 lat;
- 3) zameldowanie na pobyt stały lub czasowy w gminie Łęknica;
- 4) brak przeciwwskazań do szczepień.

Kryteria wyłączenia z programu:

- 1) przeciwwskazanie lekarskie do wykonania szczepienia;
- 2) wiek poniżej 65 roku życia.

Szczepionka przeciw grypie nie powinna być podawana osobom:

1. chorym na grypę,
2. przed ukończeniem 6 miesiąca życia,
3. u których wystąpiła ciężka reakcja alergiczna na białko jaja kurzego (duszność, nagła zapaść, omdlenie, obrzęk warg i języka, ostra pokrzywka),
4. u których stwierdzono nadwrażliwość na którykolwiek składnik szczepionki, substancje wykorzystywane w procesie produkcyjnym i obecne w ilościach śladowych,
5. u których wystąpiły objawy uczuleniowe po wcześniejszym podaniu szczepionki,
6. u których po podaniu szczepionki pojawiły się działania niepożądane, a szczególnie niepożądane odczyny poszczepienne, które nie ograniczają się do miejsca szczepienia,

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

7. z ostrymi chorobami przebiegającymi z gorączką,
8. z zespołem Guillaina-Barrégo stwierdzonym w ciągu 6 tygodni od poprzedniego szczepienia przeciw grypie.¹¹

Zaproszenie przystąpienia do programu zamieszczone zostanie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Łęknicy oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu. Przygotowane zostaną plakaty i ulotki, które umieszczone zostaną w miejscach publicznych. Wykorzystany zostanie również system sms-owego powiadamiania mieszkańców. Planuje się powiadomić zarząd Stowarzyszenia Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Złoty Wiek” działający na terenie Łęknicy oraz zamieścić informację o programie w gazecie lokalnej.

III.3. Planowane interwencje

Program szczepień ochronnych przeciw grypie dla mieszkańców w wieku 65+ w gminie Łęknica przypada na okres wrzesień - listopad w latach 2018-2022.

Świadczenia udzielane będą przez realizatora wyłonionego w drodze konkursu ofert, będą bezpłatne dla mieszkańców Łęknicy powyżej 65 roku życia. Szczepienia przeciw grypie znajdują się w grupie szczepień zalecanych lecz nie finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Szczepionki przeciw grypie powinny być stosowane co roku, nawet jeśli skład antygenowy szczepionki nie ulega w danym sezonie zmianie. Wynika to z faktu, że niezależnie od składu szczepionki we wszystkich grupach wiekowych osób szczepionych miana przeciwciał przeciw antygenom wirusa grypy spadają niemalże do zera w ciągu roku¹².

Rekomendacje Ekspertów Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy w Polsce zalecają ze względu na szerszą ochronę oraz porównywalne bezpieczeństwo stosowanie czterowalentnej szczepionki przeciw grypie zamiast szczepionki trójwalentnej, w sytuacji gdy obie szczepionki są dostępne. W sezonie 2017/2018 po raz pierwszy w Polsce dostępna jest 4-walentna szczepionka przeciw grypie. Coroczne szczepienia przeciw grypie pobudzają układ odpornościowy organizmu do skuteczniejszego działania¹³.

W zakresie skuteczności szczepionki QIV u osób dorosłych i w podeszłym wieku we Francji i Niemczech w sezonie 2011/2012 wykonano badania, w którym wzięło udział 1557 dorosłych uczestników i stwierdzono, że inaktywowana szczepionka QIV jest bezpieczna,

¹¹ <https://zdrowie.tvn.pl/a/czy-warto-szczepic-sie-przeciw-grypie-jakie-skutki-uboczne-moga-sie-pojawic>

¹² Rekomendacje ekspertów Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy dotyczące profilaktyki grypy w sezonie epidemicznym 2017/2018

¹³ https://szczepienia.gis.gov.pl/index.php/akcja_informacyjna/wywiad_z_expertem/4

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

immunogenna oraz spełnia kryteria immunogenności EMA zarówno u osób dorosłych niebędących w podeszłym wieku, jak i u osób starszych¹⁴.

W sezonie 2017/2018 dostępne są dwa rodzaje szczepionek: jedna z nich jest tzw. trójwalentna i zawiera antygeny dwóch szczepów grupy typu A (Michigan/45/2015 (H1N1) i Hong Kong/4801/2014 (H3N2) oraz jednego typu B (Brisbane/60/2008 Victoria). W drugiej szczepionce (czterowalentnej) znajdują się cztery antygeny: poza tymi, które są w szczepionce trójwalentnej, jest w niej jeszcze jeden antygen - Phuket/3073/2013 (Yamagata)¹⁵.

Program szczepień ochronnych przeciw grypie przewiduje zastosowanie w roku 2018 szczepionki czterowalentnej (proponuje się szczepionkę Vaxigrip Tetra sezon 2018/19), w następnych latach skład szczepionki będzie dostosowany do zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia.

W większości przypadków szczepionka przeciw grypie jest dobrze tolerowana i nie wywołuje poważnych odczynów. Osoby, którym podano preparat mogą skarżyć się na objawy grypopodobne, czyli osłabienie, gorączkę i ból mięśni. Pojawić się może bolesność w miejscu wkłucia. Dolegliwości rozwijają się w ciągu 48 godzin po szczepieniu i utrzymują się do 3 dni. Ustępują samoistnie i nie wymagają specjalistycznego leczenia¹⁶.

Niektórzy specjaliści donoszą, że szczepienia na grypę mogą powodować: obrzęk twarzy, spadek odporności, zaburzenie koncentracji, snu i trawienia, zespół Stevensa-Johnsona, neuropatię, paraliż, biegunki, ból brzucha i wymioty.

Szczepionki przeciw grypie dla osób dorosłych podawane są w 1 dawce - 0,5 ml.

III.4. Sposób udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach programu polityki zdrowotnej

Program realizowany będzie z udziałem podmiotów leczniczych wyłonionych w drodze konkursu ofert, których pracownicy dysponują odpowiednimi kwalifikacjami oraz doświadczeniem w przeprowadzaniu szczepień profilaktycznych.

Szczepienia prowadzone będą pod nadzorem lekarzy, po wcześniejszym uzyskaniu pisemnej zgody na wykonanie szczepienia.

Wyboru szczepionki dokonywać będą podmioty lecznicze - realizatorzy programu.

Warunkami, na których przewidziane interwencje będą dostępne dla uczestników są:

- wyrażenie zgody - dobrowolność uczestnictwa, brak przeciwwskazań zdrowotnych,
- stałe lub tymczasowe zamieszkanie na terenie gminy Łęknica,
- wiek powyżej 65 lat.

¹⁴ Rekomendacje ekspertów Ogólnopolskiego Programu Zwalczenia Grypy dotyczące profilaktyki grypy w sezonie epidemicznym 2017/2018

¹⁵ http://www.poradnikzdrowie.pl/zdrowie/choroby-zakazne/szczepionki-na-grype-2016-2017-rekomendacje-szczepien_42002.html

¹⁶ <https://zdrowie.tvn.pl/a/czy-warto-szczepic-sie-przeciw-grypie-jakie-skutki-uboczne-moga-sie-pojawic>

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

Szczepienia przeciw grypie dokonywane będą jeden raz w roku w miesiącach wrzesień-listopad każdego roku trwania programu tj. 2018, 2019, 2020, 2021 i 2022.

Miejszem udzielania szczepień będzie placówka NZOZ/ZOZ na terenie powiatu żarskiego z wyposażonym gabinetem zabiegowym lub punktem szczepień, dysponująca personelem medycznym posiadającym stosowne kwalifikacje zawodowe, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Uczestnicy programu: osoby powyżej 65 roku życia będą mogły co roku tj. we wszystkich latach trwania programu, uczestniczyć w programie. Uczestnictwo w programie w danym roku jest nie zależne od uczestnictwa w latach poprzednich.

III.5. Sposób zakończenia udziału w programie polityki zdrowotnej

Po wykonaniu szczepień uczestnik programu otrzyma do wypełnienia ankietę, dotyczącą jakości usług świadczonych przez realizatora, jest to równoznaczne z zakończeniem udziału w programie.

Zakończenie udziału w programie jest możliwe na każdym etapie programu na życzenie uczestnika.

IV. Organizacja programu polityki zdrowotnej

IV.1. Etapy programu polityki zdrowotnej i działania podejmowane w ramach etapów

Realizacja programu składa się z następujących etapów:

1. Ogłoszenie konkursu dotyczącego wyboru realizatora programu.
2. Wybór realizatora programu.

Wybór realizatora programu zostanie dokonany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej. Realizatorem programu powinien być podmiot wykonujący działalność leczniczą, wybrany w drodze konkursu ofert, posiadający kadrę i zaplecze niezbędne do realizacji programu.

3. Realizacja programu:

- 1) Przeprowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych.

Realizacja zadań wynikających z programu zostanie poprzedzona kampanią informacyjno-edukacyjną prowadzoną przez organizatora programu jak i realizatora. Przygotowane zostaną

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

przez Urząd Miejski w Łęknicy plakaty i ulotki, które zamieszczone będą w urzędzie, ośrodku zdrowia, instytucjach publicznych, stronach internetowych. Celem kampanii będzie zwiększenie świadomości zdrowotnej wśród mieszkańców Łęknicy dotyczącej potrzeby szczepień przeciw grypie oraz poprawa zachowań prozdrowotnych w zakresie profilaktyki zakażeń. Oprócz wyżej wymienionej kampanii informacyjno-edukacyjnej dla wszystkich mieszkańców prowadzone będą działania edukacyjne podczas wizyty lekarskiej przeprowadzone przez lekarza lub pielęgniarkę. Zakres zagadnień poruszanych podczas edukacji powinien dotyczyć propagowania prawidłowych nawyków zdrowotnych: zachowania zasad higieny, unikanie potencjalnych miejsc rozprzestrzeniania się choroby, możliwe unikanie kontaktów z osobami chorymi oraz przedstawienie sposobu postępowania w trakcie zakażenia grypą w celu uniknięcia jej powikłań.

2) Rekrutacja i uzyskanie zgody na szczepienie.

Uczestnik programu po zgłoszeniu się do realizatora programu zostaje zapisany do rejestru uczestników programu oraz wyraża pisemną zgodę na przystąpienie do programu szczepień ochronnych (załącznik Nr 1 do programu).

3) Badanie lekarskie.

Kwalifikacja lekarska uwzględniająca przeciwwskazania do szczepień i ocenę ryzyka wystąpienia powikłań poszczepiennych będzie polegała na zbieraniu wywiadu lekarskiego i przeprowadzeniu fizykalnego badania lekarskiego. W przypadku wystąpienia przeciwwskazań czasowych należy poinformować o najwcześniejszym możliwym terminie wykonania szczepienia, natomiast w wyniku trwałych przeciwwskazań do szczepienia przeciw grypie trzeba poinformować pacjenta o możliwości realizacji szczepień u osób z najbliższego otoczenia w celu zmniejszenia ryzyka transmisji zakażenia (tj. strategia kokonowa szczepień, co zalecają wytyczne RAISE (2016)¹⁷

4) Szczepienie według przyjętego schematu, zgodnego ze wskazaniem producenta szczepionki.

Uczestnik programu po zgłoszeniu się realizatora do programu i uzyskaniu informacji o możliwości wystąpienia objawów odczynów poszczepiennych (NOP) oraz postępowania w przypadku wystąpienia NOP zostaje zaszczepiony przez wykwalifikowany personel medyczny szczepionką zarejestrowaną i dopuszczoną do obrotu w Polsce, zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).

5) Monitoring realizacji programu i ocena jakości świadczeń wykonywanych w programie

Monitoring realizowany będzie poprzez sprawozdania realizatora z wykonania programu. Każdy uczestnik programu wypełni ankietę dotyczącą jakości usług świadczonych przez realizatora, która da możliwość zbadania poziomu satysfakcji z wykonania usługi (załącznik Nr 2 do programu).

¹⁷ Opinia Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji Nr 342/2017 z 20.12.2017r.

IV.2. Warunki realizacji programu polityki zdrowotnej dotyczącej personelu, wyposażenia i warunków lokalowych

Szczepienia realizowane będą przez podmiot leczniczy wyłoniony w drodze konkursu ofert. Wykonanie szczepienia poprzedzone będzie badaniem lekarskim kwalifikacyjnym w celu wykluczenia przeciwwskazań.

Realizatorem programu będzie podmiot leczniczy w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 160 z późn. zm.), prowadzący placówkę NZOZ/ZOZ na terenie powiatu żarskiego z wyposażonym gabinetem zabiegowym lub punktem szczepień, dysponujący personelem medycznym posiadającym stosowne kwalifikacje zawodowe, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Szczepienia będą wykonywane w gabinecie lekarskim podmiotu leczniczego spełniającego wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (DZ.U. z 2012r. poz. 739), w tym:

- szczepienia będą przeprowadzone przez wyspecjalizowane pielęgniarki pod nadzorem lekarskim,
- posiadających punkt szczepień oraz lodówkę do przechowywania szczepionek.

Podmiot realizujący szczepienia jest zobowiązany do prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej szczepienia, w tym wydanie osobie poddanej szczepieniu zaświadczenia o wykonaniu zaleconego szczepienia ochronnego oraz sporządzenie rocznych sprawozdań z przeprowadzonych szczepień. Ponadto personel zobowiązany jest do informowania uczestników o możliwości wystąpienia działań niepożądanych.

V. Sposób monitorowania i ewaluacji programu polityki zdrowotnej

V.1. Monitorowanie

Proces zbierania danych o realizacji programu odbywać się będzie w czasie trwania programu oraz po jego zakończeniu. Realizator programu będzie zobowiązany do złożenia sprawozdania z realizacji programu zawierającego następujące dane:

- 1) liczba osób, które zgłosiły chęć uczestnictwa w programie;
- 2) liczba osób, którym wykonano szczepienie w danym roku trwania programu w zestawieniu z ogólną populacją, która kwalifikowałaby się do programu;
- 3) liczba osób, którym nie podano szczepionki z uwagi na:
 - a) aspekty zdrowotne,
 - b) inne.

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

W/w sprawozdanie realizator programu będzie składał za dany rok do 31 grudnia danego roku trwania programu.

Każdy uczestnik programu za pomocą ankiety dokona oceny satysfakcji ze sposobu realizacji programu (zał. nr 2 do programu). W ankiecie zawarta jest informacja o możliwości zgłaszania pisemnych uwag do programu zarówno w samej ankiecie jak i bezpośrednio do organizatora programu.

V.2. Ewaluacja

Ewaluacja zostanie rozpoczęta po zakończeniu sezonu epidemicznego 2018/2019, który rozpoczyna się od 1 września 2018r. a kończy 31 sierpnia 2019r., i przez następne lata trwania programu. Analizie poddane będą dane statystyczne dotyczące zapadalności na grypę i podejrzeń zachorowań na grypę jak i wykazujących powikłania pogrypowe w województwie lubuskim osób powyżej 65 roku życia wg statystyk Państwowego Zakładu Higieny.

W ankiecie, dotyczącej badania satysfakcji ze sposobu realizacji programu w części III zamieszczone zostaną pytania do osób uczestniczących w programie po raz następny dotyczące:

- 1) hospitalizowania uczestnika programu z powodu grypy;
- 2) działań informacyjno - edukacyjnych czy spowodowały, że członkowie rodziny, znajomi - poza programem zaszczepili się przeciw grypie.

Analizie podlegać będzie:

- 1) liczba pacjentów włączonych do programu;
- 2) liczba osób z grupy docelowej zgłaszających się do lekarzy z powodu grypy lub chorób grypopodobnych (na podstawie informacji z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej).

Porównany zostanie stanu sprzed wprowadzenia działań oraz po jego zakończeniu.

VI. Budżet programu polityki zdrowotnej

VI. 1. Koszty jednostkowe

Planuje się, że szacunkowy koszt szczepienia jednej osoby to ok. 48 zł, w tym:

- koszt działań informacyjno-edukacyjnych - 2 zł,
- koszt badania lekarskiego - 8 zł,
- koszt zakupu szczepionki - 30 zł,
- koszt wykonania szczepienia - 8 zł.

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

VI. 2. Koszty całkowite

Środki na realizację programu w roku 2018 zostaną zabezpieczone w budżecie gminy Łęknica. W kolejnych latach środki finansowe zostaną zabezpieczone w budżecie na wskazanym w tabeli poziomie:

Poszczególne lata programu szczepienia przeciw grypie	Liczba osób w wieku 65 +	Szacunkowy koszt jednostkowy	Koszt całkowity poz. 2 x 3
1	2	3	5
2018	316	48 zł	15.168,00 zł
2019	341	48 zł	16.368,00 zł
2020	375	48 zł	18.000,00 zł
2021	420	48 zł	20.160,00 zł
2022	452	48 zł	21.696,00 zł
Razem	1 904	48 zł	91.392,00 zł

VI. 3. Źródła finansowania

Szczepienia przeciw grypie w ramach programu w roku 2018 zostaną sfinansowane z budżetu gminy Łęknica. Na lata następne planuje się wystąpienie o 80 % dofinansowania z Narodowego Funduszu Zdrowia. W przypadku nie uzyskania dofinansowania koszty zostaną pokryte z budżetu własnego gminy Łęknica.

VII. Bibliografia

¹ Życińska K, Brydak LB, 2007. Grypa i jej profilaktyka- ciągle aktualny problem medyczny. POLSKIE ARCHIWUM MEDYCyny WEWNĘTRZNEJ 2007; 117

² Michała MK, Brydak LB, 2006. Grypa w różnych aspektach. Część I- Budowa, replikacja i zmienność wirusów grypy oraz przebieg kliniczny choroby, odpowiedź immunologiczna i diagnostyka laboratoryjna. Pol. Merk. Lek., 2006, XXI, 123, 270.

³<https://zdrowie.tvn.pl/a/wirus-grypy-typu-a-i-b-jak-mutuje-jakie-sa-objawy-choroby-i-leczenie>¹

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

⁴ Profilaktyka i leczenie grypy. Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce 2016r. Wytyczne zalecane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych

⁵ Profilaktyka i leczenie grypy. Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce 2016r. Wytyczne zalecane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych

⁶ Profilaktyka i leczenie grypy. Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce 2016r. Wytyczne zalecane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej oraz Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych

⁷ Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z d. 05.01.2017r. (mz)

⁸ <http://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/grypa/index.htm>

⁹ Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z 31.10.2017r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2018 Dz.Urz. Min. Zdrow. z dnia 31.10.2017r. poz. 108

¹⁰ <http://opzg.pl/dzialania/ogolnopolski-dzien-profilaktyki-grypy>

¹¹ <https://zdrowie.tvn.pl/a/czy-warto-szczepic-sie-przeciw-grypie-jakie-skutki-uboczne-moga-sie-pojawic>

¹² Rekomendacje ekspertów Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy dotyczące profilaktyki grypy w sezonie epidemicznym 2017/2018

¹³ https://szczepienia.gis.gov.pl/index.php/akcja_informacyjna/wywiad_z_ekspertem/4

¹⁴ Rekomendacje ekspertów Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy dotyczące profilaktyki grypy w sezonie epidemicznym 2017/2018

¹⁵ http://www.poradnikzdrowie.pl/zdrowie/choroby-zakazne/szczepionki-na-grype-2016-2017-rekomendacje-szczepien_42002.html

¹⁶ <https://zdrowie.tvn.pl/a/czy-warto-szczepic-sie-przeciw-grypie-jakie-skutki-uboczne-moga-sie-pojawic>

¹⁷ Opinia Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji Nr 342/2017 z 20.12.2017r.

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

Załącznik Nr 1
do programu

ZGODA

na uczestnictwo w Programie szczepień ochronnych przeciw grypie dla mieszkańców w wieku 65 + w gminie Łęknica

Ja
(imię i nazwisko)

zam. ul.

68-208 Łęknica

PESEL

wyrażam zgodę/ nie wyrażam zgody* na przeprowadzenie, w ramach profilaktycznych szczepień przeciw grypie dla mieszkańców w wieku 65 + w gminie Łęknica, badania kwalifikacyjnego i wykonanie szczepienia ochronnego.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zapoznano mnie z zasadami i terminami realizacji szczepień oraz potencjalnymi działaniami niepożądanymi szczepionki.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że wyrażam zgodę na przekazanie moich danych osobowych oraz ich przetwarzanie na potrzeby realizacji programu szczepień przeciw grypie dla mieszkańców w wieku 65 + w gminie Łęknica.

Oświadczam, że poinformowano mnie o przysługujących mi prawach, w szczególności o dobrowolności podania danych, prawie dostępu do treści danych i ich poprawiania oraz możliwości odwołania niniejszej zgody w każdym czasie.

*niewłaściwe skreślić

.....
(data i czytelny podpis)

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

Załącznik Nr 2 do programu

ANKIETA (rok)
BADANIE SATYSFAKCJI ODBIORCÓW ZE SPOSOBU REALIZACJI PROGRAMU I JAKOŚCI
UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ ORAZ ZGŁASZANIE UWAG
(badanie anonimowe)

I. 1. Jak ocenia Pani/Pan swój poziom satysfakcji z realizacji programu polityki zdrowotnej pn. Program szczepień ochronnych przeciw grypie dla mieszkańców w wieku 65 + w gminie Łęknica (proszę postawić zna „x” przy właściwej odpowiedzi)

1) poziom wiedzy o oczekiwanych efektach zdrowotnych

1- bardzo słabo	
2 - słabo	
3 - dostatecznie	
4 - dobrze	
5 - wysoko	
6 - bardzo wysoko	

2) poziom wiedzy o możliwych zagrożeniach (powikłaniach) związanych z wykonaniem szczepienia

1- bardzo słabo	
2 - słabo	
3 - dostatecznie	
4 - dobrze	
5 - wysoko	
6 - bardzo wysoko	

3) poziom zadowolenia z uczestnictwa w programie

1- bardzo słabo	
2 - słabo	
3 - dostatecznie	
4 - dobrze	
5 - wysoko	
6 - bardzo wysoko	

2. Jak ocenia Pani/Pan jakość udzielonych świadczeń zdrowotnych w ramach programu (proszę postawić zna „x” przy właściwej odpowiedzi)

1) terminowość wykonania szczepień

1- bardzo słabo	
2 - słabo	
3 - dostatecznie	
4 - dobrze	
5 - wysoko	
6 - bardzo wysoko	

PROGRAM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH
PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW
W WIEKU 65 + W GMINIE ŁĘKNICA w latach 2018-2022

2) poziom usług lekarskich (badanie przed szczepieniem)

1- bardzo słabo	
2 - słabo	
3 - dostatecznie	
4 - dobrze	
5 - wysoko	
6 - bardzo wysoko	

3) poziom usług pielęgniarских (podanie szczepienia)

1- bardzo słabo	
2 - słabo	
3 - dostatecznie	
4 - dobrze	
5 - wysoko	
6 - bardzo wysoko	

II. Zgłaszam następujące uwagi do programu (pisemne lub ustne uwagi można również zgłosić do Urzędu Miejskiego w Łęknicy, ul. Żurawska 1, pok. 104 lub 203)

.....
.....
.....

III. Wypełniają osoby uczestniczące w programie po raz następny (tj. w poszczególnych latach trwania programu)

1. Czy była Pani/Pan hospitalizowana/y z powodu grypy po uczestnictwie w programie w latach poprzednich:

TAK *- w roku, NIE *

2. Czy działania informacyjno - edukacyjne spowodowały, że członkowie rodziny, znajomi - poza programem, na własny koszt zaszczepili się przeciw grypie:

TAK* NIE* NIE WIEM*

*właściwe zakreślić